

Foto: SBFF

Foto: SBFF

Filosofins verktygslåda ger nya perspektiv på räddningstjänsten

Likvärdigt och tillfredsställande skydd står det i LSO. Men vad är det egentligen? Och är rättvist och likvärdigt samma sak och hur ska i så fall rättvisan mätas? Det och mycket annat frågar sig Mateusz Sosnowski, brandingenjör i Södertörns brandförsvarsförbund och doktorand vid Kungliga tekniska högskolan.

Målstyrning ger frihet att utforma det egna arbetet. Enkelt och inte minst flexibelt kan man tro men enkelheten kan lika gärna skapa problem. Det märkte Mateusz Sosnowski redan när han läste till brandingenjör och RUB och det

stod snart klart för honom att allt inte går att stoppa in i en modell och få ut ett svar på hur målet ska nås.

– Allt går inte att räkna på. Under våra diskussioner finns grundläggande värderingar som kan skilja sig åt och så räcker inte våra egna verktyg, säger han. Vi ska förhålla oss till LSO samtidigt som värderingar och annan lagstiftning styr vårt arbete.

Filosofins verktygslåda

En del av svaret ligger i stället i en annan verktygslåda än den ingenjörsmässiga som traditionellt styr området skydd mot olyckor – nämligen filosofins.

– Jag förstår att många tänker på filo-

sofi som något mossigt som gamla gubbar ägnar sig åt och som inte är relevant för räddningstjänsten, säger Mateusz Sosnowski med ett skratt. Men tankarna och diskussionerna finns redan i räddningstjänsten, det är bara det att vi inte tänker på dem som filosofi.

För att göra det mer konkret så ger Mateusz Sosnowski några exempel från räddningstjänsten, där värderingar sätter prägel på både diskussion och slutsatser:

– Tänk att vi åker med blåljus från Ekerö till Norrtälje för att rädda en ko som gått ner sig, fast vi vet att den med största sannolikhet kommer att avlivas på grund av sina skador.

Forts: "Filosofins verktygslåda..."

– Samtidigt passerar vi en skogsbrand där det finns mängder av djur som riskerar dö – ändå prioriterar vi kon. Varför tänker vi så?

– Ett annat exempel är när vi pratar likvärdighet. Är det samma sak som likadant, oavsett var du bor i landet? Och vad är rättvist? Är det att de som från början har ett sämre skydd ska ha mer eller att de som betalar mest i skatt ska få en bättre räddningstjänst som står i proportion till skattsedeln?

Ett annat exempel som tydligt visar behovet av andra perspektiv, är tillsynerna. Lätt att räkna på men säger siffran allt?

Vårt perspektiv - inte medborgarens

– Säg att vi ska göra 1 000 tillsyner på ett år. Styrkorna åker ut på de ”enklare” objekten och vi kan visa att vi gjort det antal vi ska per antal invånare. Men vi har kanske missat de svåra och potentiellt farliga objekten – är det då inte bättre att göra 50 tillsyner på de här objekten där vi förhindrar att 100 personer riskerar att omkomma för att de bor i en industrilokal utan anpassat brandskydd för den faktiska verksamheten? Missar vi den så är det lite som att säga ”operationen gick bra – men patienten dog”. Det blir vårt perspektiv på vad som är bra och tillräckligt, inte medborgarens.

För tre år sedan tog Mateusz Sosnowski med sig sina tankar och erfarenheter in i den akademiska världen. I dag delar han sin arbetstid mellan jobbet i Södertörns brandförsvärsförbund med att forska på halvtid på Kungliga tek-

niska högskolans filosofiska avdelning. Till årsskiftet publiceras den första vetenskapliga artikeln där frågeställningarna lyfts. Den följs av ytterligare två, en sammanfattande kapp samt en populärvetenskaplig rapport riktad mot räddningstjänsten, en brygga mellan vetenskap och räddningstjänst. Nyckelordet är tillsammans, för även om det står i LSO att det ska vara likvärdigt och tillfredsställande skydd, så kan inte räddningstjänsten ensam åstadkomma detta, menar Mateusz Sosnowski.

Reflektion leder långt

– För att nå målet med ett tillfredsställande och likvärdigt skydd måste alla bidra, det fungerar inte att vi jobbar i stuprör. Ett likvärdigt och tillfredsställande skydd mot olyckor när vi bara med samarbete; vi i räddningstjänsten, våra lokala politiker, myndigheter och lagstiftare.

För den som fortfarande tycker det är svårt att tänka i filosofiska termer i räddningstjänsten, ger Mateusz Sosnowski några tips.

– Starta diskussionen och reflektera kring varför vi tänker som vi gör i gruppen eller organisationen, då har ni redan kommit en bit på vägen. Jag är säker på att många redan gör det ute i räddningstjänsterna, utan att tänka på att det är filosofi det handlar om. Det behöver inte innehålla en massa svåra ord för att det ska leda till något mer genomtänkt och bättre.

Camilla Westemar

Foto: SBFF

Jag förstår att många tänker på filosofi som något mossigt som gamla gubbar ägnar sig åt och som inte är relevant för räddningstjänsten.

Mateusz Sosnowski

Scanna qr-koden och följ Mateusz Sosnowskis forskning.